

Ενημερωτικό Σημείωμα

Η μετεξέλιξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε Ευρωπαϊκή Ένωση*

Οι πρωτεργάτες της Κοινότητας τόλμησαν ένα ομαδικό εγχείρημα : τη δημιουργία ενός εντελώς καινούργιου συστήματος οικονομικής και πολιτικής ένωσης των λαών της Ευρώπης, «μιας ένωσης λαών και όχι ενός συνασπισμού κρατών» όπως έλεγαν (όραμα του Jean Monnet). Ο λόγος δεν ήταν η μεταπολεμική αβεβαιότητα για το οικονομικό μέλλον της Ευρώπης, αλλά η βεβαιότητα ότι το μέλλον αυτό είναι πρωτίστως πολιτικό. Ο στόχος δεν ήταν δηλαδή η αυτοσυντήρηση μέσα από πρόσκαιρους οικονομικούς συνασπισμούς, αλλά η πολιτική οργάνωση των ευρωπαϊκών κοινωνιών και, μέσω αυτής, η εξασφάλιση ευημερίας για τους πολίτες τους.

Για να οργανωθούν όμως πολιτικά οι ευρωπαϊκές κοινωνίες, έπρεπε οι, ιστορικές, διεκδικήσεις και οι αντιπαραθέσεις τους να μεταβληθούν σε ενότητα. Η διαδικασία αυτή αποκαλείται με μια λέξη «ολοκλήρωση». Με την ολοκλήρωση, η Κοινότητα, μέσα από την ελεύθερη διακίνηση εμπορευμάτων, υπηρεσιών, προσώπων και κεφαλαίων, μετασχηματίστηκε σταδιακά σε Ένωση. Στην αρχή με την ενιαία αγορά και το κοινό νόμισμα και, μετά, με την άλλη πτυχή της ολοκλήρωσης, την πολιτική που ήταν το επακόλουθο της πλήρους κατάργησης των φυσικών και των οικονομικών συνόρων.

Η οικονομική λειτουργία της ενιαίας αγοράς εξασφαλίστηκε με την εναρμόνιση των πολιτικών για τον ανταγωνισμό, την εκπαίδευση, το περιβάλλον και την προσπάθεια για σύγκλιση των εθνικών οικονομιών. Η διαδικασία αυτή, το «κεκτημένο» όπως λέγεται στην Κοινοτική διάλεκτο, είναι δυναμική, δηλαδή ωριμάζει σταδιακά. Εναρμόνιση των πολιτικών και σύγκλιση δεν σημαίνουν συγχώνευση των εθνικών οικονομιών, αλλά εξασφάλιση συνολικής ανταγωνιστικότητας, και αυτό διατηρώντας τη διαφοροποίηση των εθνικών οικονομιών, έτσι ώστε να μπορεί να λειτουργήσει η ολοκλήρωση. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο στηρίζονται και οι ασθενείς οικονομίες με τα προγράμματα συνοχής. Και για να σταθούν στα πόδια τους, αλλά και για να αντιμετωπίσουν τις αρνητικές συνέπειες της οικονομίας.

Η μετάβαση από την Κοινότητα στην Ένωση, δηλαδή η ολοκλήρωση, ξεκίνησε ως οικονομική με την ενιαία αγορά και το κοινό νόμισμα, και εξελίχθηκε σε πολιτική, με την κατάργηση των φυσικών και οικονομικών συνόρων. Η πρώτη, η οικονομική, δεν έχει αμφισβητηθεί σοβαρά από κανέναν. Η δεύτερη, η πολιτική, πράγματι, δημιούργησε βάσιμους φόβους ηγεμόνευσης των μεγάλων και ισχυρών Κρατών-Μελών που κατά καιρούς κλόνισαν και κλονίζουν την εμπιστοσύνη των Ευρωπαίων πολιτών.

Όμως και η οικονομική και η πολιτική πτυχή εξελίσσονται μέσα από αμοιβαίες υποχωρήσεις και συμβιβασμούς, τη γνωστή «Κοινοτική μέθοδο», ανεξάρτητα από τις μινιμαλιστικές ή μαξιμαλιστικές θέσεις που κατά καιρούς λαμβάνονται από διάφορα Κράτη-Μέλη απέναντι στην ολοκλήρωση. Η διεργασία είναι δυναμική και το αποτέλεσμα συν-διαμορφώνεται από πολιτικές αποφάσεις που λαμβάνονται κάθε στιγμή από διαφορετικές πολιτικές ηγεσίες. Γι' αυτό και πρέπει, ως χώρα, ως διοίκηση, ως Ευρωπαίοι πολίτες, να είμαστε σε θέση να συμμετέχουμε δυναμικά στη διαμόρφωση αυτού του αποτελέσματος. Πάντως, οι κατακτήσεις της Ένωσης, αλλά και ο ιδεολογικός πλουραλισμός της, φάνηκε ότι δεν φθάνουν για να την εμπιστευθεί ο Ευρωπαίος πολίτης στις όποιες θεσμικές αποφάσεις μείζονος σημασίας καλείται να λάβει.

* Το σημείωμα απηχεί προσωπικές απόψεις του συντάκτη του Κ.Μουσουρούλη